

TYÖJÄRJESTYKSET

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN päätös 37–2023 TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN ASIAKIRJOJEN JULKISESTA SAATAVUUDESTA

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 15 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 42 artiklan,

ottaa huomioon työjärjestyksensä ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 35 artiklan,

ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18 päivänä heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 258 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen ja 259 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta 23 päivänä lokakuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725 ⁽³⁾,

ottaa huomioon avoimen datan politiikasta ja asiakirjojen uudelleen käyttämisestä annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätöksen 6–2019 ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista säännöistä annetun tilintarkastustuomioistuimen päätöksen 41–2021 ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon tietojen turvallisuusluokitukseen liittyvät Euroopan tilintarkastustuomioistuimen periaatteet ⁽⁶⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- 1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan toisessa kohdassa vahvistetaan avoimuuden periaate ilmaisemalla, että sopimus merkitsee uutta vaihetta kehityksessä sellaisen yhä läheisemmän Euroopan kansojen välisen liiton luomiseksi, jossa päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.
- 2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 15 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan uudelleen avoimuuden periaate ja määrätään, että unionin toimielimet, elimet ja laitokset toimivat mahdollisimman avoimesti edistääkseen hyvää hallintotapaa ja varmistaakseen kansalaisyhteiskunnan osallistumisen.
- 3) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 15 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vahvistetaan, että kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, jotka asuvat jossain jäsenvaltiossa, tai kaikilla oikeushenkilöillä, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossain jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua unionin toimielinten, elinten ja laitosten asiakirjoihin niiden tallennemuodosta riippumatta.
- 4) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 15 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaan kukin toimielin, elin tai laitos varmistaa työskentelynsä avoimuuden ja täsmentää omassa työjärjestyksessään erityismääräykset oikeudesta tutustua toimielimen, elimen tai laitoksen asiakirjoihin.

⁽¹⁾ EUVL L 103, 23.4.2010, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1.

⁽³⁾ EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39.

⁽⁴⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/DECISION_ECA_6_2019/ECA-Decision_06-2019_EN.pdf

⁽⁵⁾ EUVL L 256, 19.7.2021, s. 106.

⁽⁶⁾ https://www.eca.europa.eu/ContentPagesDocuments/Legal_framework/Information_Classification_Policy_EN.pdf

- 5) Avoimuudella lisätään hallinnon legitimitettä, vaikuttavuutta ja vastuullisuutta ja vahvistetaan siten kansanvallan periaatteita. Tästä syystä on tärkeää edistää asiakirjojen saatavuuteen liittyvää hyvää hallintotapaa.
- 6) Tiettyjä julkisia ja yksityisiä etuja olisi kuitenkin suojattava vahvistamalla poikkeuksia asiakirjojen julkisen saatavuuden periaatteeseen. Erityisesti olisi otettava huomioon kansainvälisten tilintarkastusstandardien soveltaminen siltä osin kuin ne koskevat tarkastustietojen luottamuksellista luonnetta,

ON TEHNYT SEURAAVAN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Päätöksen tarkoitus

Tämän päätöksen tarkoituksena on määritellä edellytykset, rajoitukset ja menettelyt, joiden mukaisesti Euroopan tilintarkastustuomioistuin antaa yleisölle oikeuden tutustua hallussaan oleviin asiakirjoihin.

2 artikla

Asiakirjoihin tutustumiseen oikeudet ja päätöksen soveltamisala

1. Tämän päätöksen säännösten sekä tarkastuksia koskevien tietojen luottamuksellisuutta koskevien kansainvälisten standardien mukaisesti ja niihin sisältyvät rajoitukset huomioon ottaen kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, jotka asuvat jossain jäsenvaltiossa, tai kaikilla oikeushenkilöillä, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossain jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua tilintarkastustuomioistuimen hallussa oleviin asiakirjoihin.
2. Tilintarkastustuomioistuin voi vastaavien periaatteiden, edellytysten ja rajoitusten mukaisesti antaa luonnollisen henkilön, joka ei asu missään jäsenvaltiossa, tai oikeushenkilön, jolla ei ole sääntömääräistä kotipaikkaa missään jäsenvaltiossa, tutustua asiakirjoihin.
3. Tämä päätös ei rajoita kansainvälisen oikeuden välineisiin tai niiden täytäntöönpanemiseksi annettuihin säädöksiin perustuvaa yleisön oikeutta tutustua tilintarkastustuomioistuimen hallussa oleviin asiakirjoihin.

3 artikla

Määritelmät

Tässä päätöksessä

- 1) 'asiakirjalla' tarkoitetaan mille tahansa välineelle tallennettua sisältöä (paperille tulostettua tai sähköisessä muodossa tallennettua tekstiä taikka ääni- tai kuvatalloennetta tai audiovisuaalista tallennetta), joka on tilintarkastustuomioistuimen laatima tai vastaanottama ja jota tilintarkastustuomioistuin pitää hallussaan ja joka koskee tilintarkastustuomioistuimen toimintapolitiikkoihin, toimintoihin tai päätöksiin liittyvää kysymystä
- 2) 'kolmannella osapuolella' tarkoitetaan tilintarkastustuomioistuimen ulkopuolista luonnollista henkilöä, oikeushenkilöä tai yksikköä, mukaan lukien jäsenvaltiot, EU:n ulkopuoliset maat sekä EU:n omat tai sen ulkopuoliset toimielimet ja elimet.

4 artikla

Poikkeukset

1. Tilintarkastustuomioistuin ei aseta saataville asiakirjaa, jonka sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi
 - a) sellaisen yleisen edun suojaa, joka koskee muun muassa
 - yleistä turvallisuutta
 - puolustus- ja sotilasasioita
 - kansainvälisiä suhteita
 - Euroopan unionin tai sen jäsenvaltion finanssi-, raha- tai talouspolitiikkaa,

- b) henkilöiden yksityisyyden ja henkilötietojen koskemattomuuden suojaa erityisesti sellaisena kuin se on vahvistettu henkilötietojen suojaa koskevassa EU:n lainsäädännössä.
2. Asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 258 artiklan 1 kohdassa ja 259 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen luottamuksellisuutta koskevien säännösten ja vastaavien unionin oikeuden muiden säännösten mukaisesti tilintarkastustuomioistuin ei aseta saataville tarkastuksiin perustuvia alustavia huomautuksiaan. Se voi myös kieltäytyä asettamasta saataville kyseisten huomautusten laadinnassa käytettyjä asiakirjoja.
3. Tilintarkastustuomioistuin ei aseta saataville asiakirjaa, jonka sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi
- luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön taloudellisten etujen suojaa
 - teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa
 - tuomioistuin-, välimies- ja riitojenratkaisumenettelyjen sekä oikeudellisen neuvonannon suojaa
 - tarkastus-, tutkinta- ja tilintarkastustoimien suojaa.
4. Seuraavia asiakirjoja ei aseteta saataville, jos niiden sisältämien tietojen ilmaiseminen vaikeuttaisi vakavasti tilintarkastustuomioistuimen päätöksentekoa:
- a) asiakirjat, jotka tilintarkastustuomioistuin on laatinut sisäistä käyttöä varten tai jotka se on vastaanottanut, silloin kun kyseiset asiakirjat liittyvät asiaan, josta ei ole vielä tehty päätöstä
- b) asiakirjat, joissa esitetään mielipiteitä tilintarkastustuomioistuimen sisäisten neuvotteluiden ja alustavien keskusteluiden yhteydessä, myös sen jälkeen kun asiassa on jo tehty päätös.
5. Kohdissa 2, 3 ja 4 esitetyistä poikkeuksista huolimatta tilintarkastustuomioistuin voi päättää asiakirjan asettamisesta osittain tai kokonaisuudessaan saataville, mikäli ylivoimainen yleinen etu edellyttää siinä esitettyjen tietojen ilmaisemista.
6. Asiakirjan saataville asettamisen perusteena olevan ylivoimaisen yleisen edun on oltava sekä objektiivinen että yleisluonteinen. Henkilön, joka väittää, että ylivoimainen yleinen etu on olemassa, on selostettava, mitkä erityiset olosuhteet antavat aiheutta siihen, että kyseiset asiakirjat asetetaan saataville.
7. Jos vain osaan pyydetystä asiakirjasta voidaan soveltaa tässä artiklassa määritettyä poikkeusta, muut asiakirjan osat luovutetaan. Asiakirjan asettaminen saataville osittain voi vaatia esimerkiksi sitä, että tietoja minimoidaan (sisällön anonymisointi tai pseudonymisointi), osa sisällöstä mustataan tai poistetaan tai asiakirjasta poistetaan yksi tai useampi sivu.
8. Tässä artiklassa esitetyt poikkeukset eivät rajoita niiden säännösten soveltamista, jotka koskevat Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön historiallisten arkistojen avaamista yleisölle ja jotka on vahvistettu neuvoston asetuksessa (ETY, Euratom) N:o 354/83 ⁽⁷⁾ (sellaisena kuin se on sittemmin muutettuna).
9. Tällä artiklalla ei rajoiteta 5 artiklan säännösten soveltamista.

5 artikla

Kolmannen osapuolen asiakirjat

1. Jos asiakirjaan tutustumista koskevan pyynnön kohteena on tilintarkastustuomioistuimen ulkopuolella laadittu mutta sen hallussa oleva asiakirja, tilintarkastustuomioistuin ilmoittaa vastaanottaneensa pyynnön ja antaa tiedon siitä, mille henkilölle, toimielimelle tai muulle elimelle pyyntö on osoitettava.
2. Jos asiakirja on laadittu yhdessä kolmannen osapuolen kanssa, tilintarkastustuomioistuin kuulee tätä osapuolta ennen kuin se antaa päätöksensä asiassa.

⁽⁷⁾ Neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 354/83, annettu 1 päivänä helmikuuta 1983, Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön historiallisten arkistojen avaamisesta yleisölle (EYVL L 43, 15.2.1983, s. 1).

6 artikla

Tilintarkastustuomioistuimen asiakirjat, jotka ovat arkaluontoisia asiakirjoja tai EU:n turvallisuusluokiteltuja asiakirjoja

1. Tilintarkastustuomioistuimen asiakirjat ovat arkaluontoisia, jos ne on luokiteltu tällaisiksi tietojen turvallisuusluokitusta koskevien tilintarkastustuomioistuimen periaatteiden mukaisesti; tilintarkastustuomioistuimen asiakirjat ovat EU:n turvallisuusluokiteltuja asiakirjoja, jos ne on luokiteltu tällaisiksi päätöksen 41/2021 mukaisesti.
2. Näihin asiakirjoihin tutustumista koskevia pyyntöjä käsittelevät vain sellaiset tilintarkastustuomioistuimen henkilöstön jäsenet, joilla on oikeus tutustua tällaisiin asiakirjoihin. Samat henkilöt arvioivat myös, voidaanko tilintarkastustuomioistuimen hallussa oleviin arkaluontoisiin asiakirjoihin tai EU:n turvallisuusluokiteltuihin asiakirjoihin viitata, kun asiakirjoihin tutustumista koskeviin pyyntöihin vastataan.
3. Arkaluontoisia asiakirjoja tai EU:n turvallisuusluokiteltuja asiakirjoja voidaan asettaa saataville vasta sen jälkeen kun niiden turvallisuusluokka on poistettu. Jos tilintarkastustuomioistuin päättää hylätä tällaisiin asiakirjoihin tutustumista koskevan pyynnön, sen on perusteltava päätöksensä siten, että perusteluilla ei vahingoiteta 4 artiklalla suojattuja intressejä.

7 artikla

Asiakirjoihin tutustumista koskevat pyynnöt

1. Asiakirjoihin tutustumista koskevat pyynnöt on tehtävä kirjallisesti jollakin unionin virallisella kielellä mieluiten siten, että käytetään tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolla saataville asetettua yhteydenottolomaketta ⁽⁶⁾. Asiakirjoihin tutustumista koskevia pyyntöjä voidaan poikkeuksellisissa olosuhteissa toimittaa postin välityksellä.
2. Asiakirjoihin tutustumista koskevan pyynnön on oltava riittävän täsmällinen, ja siinä on erityisesti ilmoitettava pyynnön esittäjän nimi ja yhteystiedot sekä annettava tietoja, joiden avulla pyyntöön liittyvä(t) asiakirja(t) voidaan yksilöidä.
3. Pynnön esittäjän ei edellytetä esittävän perusteluita pyynnölleen.
4. Jos pyyntö ei ole riittävän täsmällinen tai jos pyynnössä tarkoitettuja asiakirjoja ei voida yksilöidä, tilintarkastustuomioistuin pyytää pyynnön esittäjältä lisäselvityksiä ja auttaa tätä niiden toimittamisessa.
5. Määräajat, jotka on vahvistettu 8 artiklassa, eivät ala kuluu, ennen kuin tilintarkastustuomioistuin on saanut pyytämänsä lisäselvitykset.
6. Jos hakemus koskee erittäin pitkää asiakirjaa tai erittäin suurta määrää asiakirjoja, tilintarkastustuomioistuin voi neuvotella hakijan kanssa epävirallisesti kohtuullisen ratkaisun löytämiseksi.

8 artikla

Pyynnön käsittelyn alkuvaiheet

1. Asiakirjoihin tutustumista koskevat hakemukset käsittelee tietopyyntöjä käsittelevä tilintarkastustuomioistuimen tiimi.
2. Pynnön esittäjälle ilmoitetaan viipymättä pyynnön vastaanottamisesta.
3. Tietopyyntöjä käsittelevä tiimi pyrkii ratkaisemaan, miten pyyntö olisi käsiteltävä, ja se kuulee tästä syystä pyynnön sisällön edellyttämällä tavalla osastoa, jota asia koskee, sekä tarvittaessa tietosuojavaikuttavaa ja/tai tietoturvaavaa. Valtuudet päättää, millainen vastaus pyyntöön sen käsittelyn alkuvaiheessa annetaan, kuuluvat pääsihteerille, joka voi delegoida nämä valtuudet.
4. Enintään yhden kuukauden kuluessa pyynnön kirjaamisesta tilintarkastustuomioistuin joko päättää hyväksyä pyynnön ja asettaa asiakirjan saataville 11 artiklan mukaisesti tai ilmoittaa kirjallisesti pyynnön hylkäämisestä kokonaan tai osittain sekä antaa päätöksensä perustelut ja tiedon siitä, että hakijalla on oikeus pyytää tilintarkastustuomioistuinta harkitsemaan kantaansa uudelleen 9 artiklan mukaisesti.

⁽⁶⁾ <https://www.eca.europa.eu/FI/contact>

5. Jos hakemus koskee erittäin pitkää asiakirjaa tai erittäin suurta määrää asiakirjoja taikka vaatii sisäisiä kuulemisia tai kolmansien osapuolten kuulemisia, 4 kohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan pidentää yhdellä kuukaudella sillä edellytyksellä, että pyynnön esittäjälle annetaan tästä tieto etukäteen ja että syyt määräajan pidentämiseen selostetaan.
6. Siinä tapauksessa, että tilintarkastustuomioistuimen jäsenet vastaanottavat henkilökohtaisesti asiakirjojen tutustumiseen liittyvän pyynnön, he toimittavat pyynnön viipymättä edelleen tietopyyntöjä käsittelevälle tiimille.

9 artikla

Uudistetut pyynnöt

1. Jos pyyntö on hylätty kokonaan tai osittain, pyynnön esittäjä voi yhden kuukauden kuluessa tilintarkastustuomioistuimen vastauksen vastaanottamisesta esittää tilintarkastustuomioistuimen presidentille uudistetun pyynnön, jossa hakija vaatii, että tilintarkastustuomioistuin harkitsisi uudelleen kantaansa.
2. Hakija voi esittää vastaavanlaisen pyynnön myös, mikäli tilintarkastustuomioistuin ei anna vastausta 8 artiklassa asetetussa määräajassa.
3. Uudistettuun vaatimukseen sovelletaan samoja vaatimuksia, jotka 7 artiklassa vahvistetaan alkuperäiselle hakemukselle.

10 artikla

Uudistetun pyynnön käsittely

1. Kun tilintarkastustuomioistuimen presidentti vastaanottaa uudistetun pyynnön, hän kuulee oikeudellista yksikköä sekä pyynnön sisällön edellyttämällä tavalla osastoa, jota asia koskee, ja tarvittaessa tietosuojavastaavaa ja/tai tietoturva-vastaavaa.
2. Enintään yhden kuukauden kuluessa uudistetun pyynnön kirjaamisesta tilintarkastustuomioistuin joko päättää hyväksyä pyynnön ja asettaa asiakirjan saataville 11 artiklan mukaisesti tai ilmoittaa kirjallisesti pyynnön hylkäämisestä kokonaan tai osittain sekä antaa päätöksensä perustelut.
3. Jos tilintarkastustuomioistuin hylkää asiakirjaan tutustumista koskevan hakemuksen kokonaan tai osittain, se ilmoittaa hakijalle tämän käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista, toisin sanoen mahdollisuudesta nostaa kanne tilintarkastustuomioistuinta vastaan tuomioistuimessa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 263 artiklan mukaisesti ja/tai kannella oikeusasiamiehelle kyseisen sopimuksen 228 artiklan mukaisesti.
4. Poikkeuksellisissa tapauksissa eli esimerkiksi silloin kun hakemus koskee erittäin pitkää asiakirjaa tai erittäin suurta määrää asiakirjoja taikka vaatii sisäisiä kuulemisia tai kolmansien osapuolten kuulemisiä, 2 kohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan pidentää yhdellä kuukaudella sillä edellytyksellä, että pyynnön esittäjälle annetaan tästä tieto etukäteen ja että syyt määräajan pidentämiseen selostetaan.
5. Jos tilintarkastustuomioistuin ei anna vastaustaan edellä mainittujen määräaikojen kuluessa, pyyntö katsotaan hylätyksi, ja hakija voi turvautua 3 kohdassa esitettyihin oikeussuojakeinoihin.

11 artikla

Asiakirjaan tutustuminen sen jälkeen, kun pyyntö on hyväksytty

1. Asiakirjat toimitetaan sellaisena versiona ja siinä muodossa, jossa ne jo ovat (mieluiten sähköisesti tilintarkastustuomioistuimen hyväksymillä välineillä, joilla voidaan taata tietoturva), ja siten, että toimitustavassa otetaan huomioon pyynnön esittäjän toiveet. Tilintarkastustuomioistuin ei ole velvollinen laatimaan hakijalle uutta asiakirjaa tai kokoamaan tämän puolesta tietoja yhteen.
2. Jos asiakirjoja on paljon tai ne ovat hankalia käsitellä, pyynnön esittäjä voidaan kutsua tutustumaan niihin tilintarkastustuomioistuimen tiloissa sellaisena päivänä ja ajankohtana, josta sovitaan tilintarkastustuomioistuimen kanssa.
3. Kuluista, jotka aiheutuvat jäljennösten tekemisestä ja lähettämisestä, voidaan periä korvaus pyynnön esittäjältä, mutta korvaus ei saa ylittää tosiasiallisten kulujen määrää. Asiakirjoihin tutustuminen toimielimen tiloissa, alle kahdenkymmenen A4-kokoisen sivun kopiointi ja tutustuminen suoraan sähköisessä muodossa on maksutonta.

4. Jos asiakirja on julkisesti saatavilla, tilintarkastustuomioistuin voi täyttää asiakirjan luovuttamiseen liittyvät velvollisuutensa tiedottamalla hakijalle, miten hän voi tutustua asiakirjaan.

12 artikla

Asiakirjojen jäljentäminen

1. Tämän päätöksen mukaisesti luovutettuja asiakirjoja ei saa jäljentää tai käyttää kaupallisiin tarkoituksiin ilman tilintarkastustuomioistuimen ennalta myöntämää kirjallista lupaa.
2. Tämä päätös ei vaikuta sellaisten tekijänoikeussääntöjen soveltamiseen, joilla voidaan rajoittaa kolmannen osapuolen oikeutta jäljentää tai hyödyntää luovutettuja asiakirjoja, eikä tämä päätös rajoita Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätöksen 6–2019 soveltamista.

13 artikla

Avoimuusportaali

1. Jotta tämän päätöksen mukaiset kansalaisten oikeudet olisivat vaikuttavia, tilintarkastustuomioistuin on sisällyttänyt verkkosivustolleen avoimuusportaalin.
2. Asiakirjat, joihin avoimuusportaalissa viitataan, ovat aina kun mahdollista saatavilla suoraan hyperlinkkien kautta.

14 artikla

Loppusäännökset

1. Kumotaan tilintarkastustuomioistuimen 10. maaliskuuta 2005 tekemä päätös 12–2005.
2. Tämä päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
3. Päätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Luxemburgissa 13 päivänä heinäkuuta 2023.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta
Tony MURPHY
Presidentti
